

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 10--
Pol leta 5--
Četr leta 2:50
Mesečno 1--
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto 15--
Posamezne številke
-- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 12 vln.
od 6redne petivrstice: pri
večkratnih oznanilih veliki
--- popust. ---

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 7. okt.

Italijansko bojišče.

Na ozemlju gore Sv. Gabrijela so se včeraj Italijani omejili na delne sunke, ki so pa bili brezvspešni.

Na Costabelli so oddelki naših gorskih čet vjeli v sovražnih jarkih 20 berzaljerov.

Vzhodno bojišče.

Pri Seretu v Bukovini je včeraj po močni artilerijski pripravi sovražnik napadal; pri St. Onufry je bil z ognjem odbit, pri Waschkoutzu je pa bil od avstro ogrsko nemških čet v protisunku vržen nazaj.

Albansko bojišče.

Nobenih važnejših dogodkov.

Hud artilerijski ogenj.

Od včeraj, dne 7. oktobra se zopet sliši s primorske in koroške fronte hudo bobnenje topov. Iz vojnega tiskovnega stana poročajo, da so Italijani v soboto, dne 6. oktobra pričeli naše postojanke pri Tolminu srdito obstreljevati. Tudi na Bajnski planoti je sovražni ogenj hujši kot prejšnje dni. »Secolo« poroča, da je došla na italijansko fronto stalna ameriška vojaška misija, kar je baje znamenje, da se bo prav kmalu pričelo z dvanajsto ofenzivo.

Kriza na Nemškem?

Vsled dogodkov v sobotni seji nemškega državnega zbora je baje stališče nemškega drž. kancelarja zelo omajano. Iz Berlina se uradno poroča, da je dr. Michaelis dne 6. okt. odpotoval k cesarju v glavni stan. Kot naslednik dr. Mihaelisa se imenuje sedanji državni tajaik pl. Kühlmann

Velika angleška ladja se potopila.

Na severni irski obali je bila dne 2. oktobra torpedirana velika angleška oklopna križarka »Drake«. Ladja je še sicer dosegla pristanišče, a se je v plitvi vodi potopila. Vsled eksplozije je usmrčenih 19 mornarnarjev, ostala posadka se je rešila.

„Narodno omejevanje na jugu.“

V Zagrebu je izšla knjiga v nemškem jeziku z gornjim naslovom (Die nationale Abgrenzung im Süden, zaloga Hartmann, dobiva se tudi v Katoliški bukvarni v Ljubljani, cena K 1:20). Neki Jugoslovan, Slovenec, jo je spisal v tem času, ko gre za biti ali nebiti slovenskega ljudstva. Peča se zlasti s tem, kaj naj zahtevamo po načelu samoodločbe narodov za našo bodočnost. Pride do zaključka, da narodna samovlada (narodna avtonomija) ni dovolj. Ako bi to dobili, kakor nam jo ponujajo nemški socialdemokrati ali tudi mogoče Seidlerjeva vlada s privoljenjem nemških strank, tedaj smo izpostavljeni še hujšemu ponemčevanju. Kajti pri tem bi imeli narodno le šolstvo, vse drugo bi ostalo ali še bolj postalo nemško: nemški okrajni glavarji, nemški sodniki, nemški uradniki, nemško govoreči žandarji, nemški železničarji,

nemško govoreči cestni pometalci. Naše slovensko šolstvo bi viselo v zraku brez prave podlage, kakor nekako zasebno pevsko društvo za gojenje slovenskih popevk. Brezdvomno bi nas Nemci na ta način še lažje ponemčili. Saj bi imeli razun pri šolstvu nekako proste roke, ker bi se mi v drugih sivarah nekako odpovedali § 19. državnih pravic. Težava bi bila tudi v tem velika, kako bi določili narodni davek za narodno šolstvo; vse drugo bi itak bil nemški davek, davek za naše ponemčevanje.

Zato je potrebno, da zahtevamo krajevno samovlado (teritorialno samovlado) t. j. določiti se morajo kraji, vasi, mesta, dežele, ki naj spadajo k jugoslovanski državi, v kateri naj bo jugoslovanski t. j. hrvatsko-srbski, odnosno v slovenskih krajih slovenski jezik šolski, uradni in državni jezik. S tem se neha vsako ponemčevanje. Vprašanje je le, kje se naj potegnejo meje med Nemci in Slovenci. Proti jugu, pri Hrvatih in Srbih, namreč ni treba določevati mej, ker se za te ve. Toda slovenska meja se je krčila v stoletjih vedno v našo škodo. Nekdaj smo bili Slovenci na celem Štajerskem in Koroškem in še daleč notri na Tirolsko, Solnograško, Gornje in Spodnje avstrijsko. Kako pa določiti meje? Za podlago se ne more vzeti uradno štetje, ki je štel »občevalni jezik« v prilog nemškega jezika, krivično. Podlaga mora biti dejanska narodnost, kakoršna je bila pred kakimi 50 leti. Nasilno ponemčeni kraji morajo biti slovenski. Pri mestih in trgih pa pride to v poštev, odkod imajo svoj prebivalski pritok. Mesta kakor Maribor, Celovec, Beljak itd. so prištevati slovenskem ozemlju, ker je ves pritok slovenski. Če odštejemo namreč tujce, to so uradniki, učitelji, sodniki, notarji, mešetarji, trgovci, so vsi proizvajalni sloj slovenskega pokolenja. Vsak, ki pride kje kaj s svojimi žulji, je Slovenec; Nemci le uživajo sadove, ki jim jih proizvajajo Slovenci. Če ni teh slovenskih slojev in če ni vednega slovenskega priseljevanja, tedaj morajo ta mesta izumreti. Zato teh krajev ne smemo izpustiti iz slovenske meje. Notranja mesta, kakor Velikovec, Ptuj, Ormož, Celje pa so itak slovenska, če izvzamemo tujce, t. j. uradnike itd., ki bi itak morali biti slovenski, ker živijo samo od slovenskih žuljev. Nemškutarstva pa se ne sme priznati, kajti nemškutar bo takoj Slovenec, kakor hitro ne bo več nemškega pritiska od zgoraj. Gosposvetško polje, kjer so se ustoličevali slovenski knezovi, ostane naš romarski kraj za večno.

Kako se pogoditi za te meje? Ako se narodi že zdaj pred sklepanjem miru zedinijo, dobro. Potem bo tudi zunanji mir kmalu sklenjen. Če se ne pobotajo, pride to na vrsto pri svetovnem mirovnem pogajanju. Sedanje premišljevanje in učenje teh predmetov pa bo hvaležno preddelo za mirovno konferenco.

V smislu te knjige je sestavljena tudi deklaracija (izjava) Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. maja 1917, katero prinašamo radi nje važnosti zopet doslovno, kakor to stori omenjena knjiga z njo in nekaterimi drugimi tozadevnimi dokumenti.

»Poslanci, zastopani v podpisanem jugoslovanskem klubu, izjavljajo, da na podlagi narodnega principa in hrvatskega državnega prava zahtevajo združenje vseh dežel monarhije, v katerih prebivajo Slovenci, Hrvati in Srbi, v samostojno vsakega narodnega tujega vladstva prosto, na demokratični podlagi zgrajeno državno tvorbo pod žezlom habburško-lotarinške vladarske rodovine, ter da bodo

za uresničenje te zahteve svojega enotnega naroda zastavili vse svoje sile. S tem pridržkom se bodo podpisani udeleževali delovanja državnega zbora«.

Nova za Slovence važna razkritja.

(Konec.)

Iz pisma razvidimo, da je vlada nemške begunce iz Galicije ukazala naseljevati pri nas le v svrhu germanizacije Spodnjega Štajerja, da bi s pomočjo nesrečno prizadetih germanizirala slovensko ozemlje. To je razkritje, ki nas Slovence mora z nova bodriti, boj proti germanizirajočemu sistemu vlade pričeti na novo in nadaljevati tem odločneje, ker podpirajo vlado nemški Volksrati, Südmarka in Schulverein; to razkritje nas sili, da zbiramo vse moči, da zamoremo vspešno se braniti proti renegatstvu in renegatnemu uradništvu, eksponentu vlade. To pismo je nadalje dokaz za to, da vlade nastavljajo le v svrhu germanizacije Spodnjega Štajerja nemške uradnike na Slovenskem Štajerju in pospešujejo renegatstvo le radi germanizacije.

Ta važni dokument priča pa tudi, da so vlade vedno delo ale na to, da bi širile nemir in prepir med Slovence in Nemce. Take namere za germanizacijo je uvela avstrijska vlada v času, ko so sinovi slovenskega ljudstva prinašali na bojnih poljih največje krvne žrtve, dočim delajo sinovi renegatov v mestih in trgih Spodnjega Štajerja kot oproščenci svoje največje dobičke s kupcijami.

Če se c. kr. vlada, ki je danes na krmilu, ne strinja s tendenco prejšnjih vlad, je njena dolžnost, da odpokliče takoj vse te nemške begunce. Sedaj je tudi jasno, zakaj je c. kr. namestništvo v Gradcu poklicalo za razne funkcionarje skoro same renegate. Dolžnost vlade je, da pokliče na odgovor c. kr. namestnijo v Gradcu, ker je ta na pristranski način izbrala oproščene, katerih je v mestih in trgih Štajerske vse polno, le iz renegatov, ker si je namestnija stavila načelo, te še krepke ljudi ohraniti kot stebre nemštva.

Iz tega vzroka si dovoljujejo podpisani staviti na ekscelenco ministrskega predsednika in ekscelenco notranjega ministra to-le vprašanje:

1. Je-li ekscelenca pripravljen, vse nemške begunce, ki so bili naseljeni na Spod. Štajerskem od prejšnjih vlad v svrhu germanizacije, takoj odpoklicati in skrbeti za njih naselitev v nemških pokrajinah?

2. Je-li ekscelenca pripravljena ukazati, da se nemški in renegatski oproščenci mest in trgov na Sp. Štajerskem, ker so dobili iz političnih vzrokov razne javne funkcije, odstranijo in se pokliče na celem slovenskem ozemlju le slovenske može Sp. Štajerja.

Dunaj, 27. sept. 1917.

Dr. Karel Verstovšek in tovariši.

Burna seja nemškega državnega zbora.

V nemškem državnem zboru se je v dne 6. t. m. razpravljalo o socialdemokratični interpelaciji, ki se peča z vsenemško agitacijo v nemški armadi. S to interpelacijo je v zvezi še druga socialdemokratska interpelacija, ki kritikuje odredbe vrhovnega poveljstva, po katerih se društveno in zborovalno pravo razsoja enostransko in sicer ugodno za vsenemško propagando.

Interpelacijo je obširno utemeljeval poslanec Landsberg, ki je dokazoval, da se vsenemško stremeljenje po neštevilnih kanalih širi med armado in sicer pod izbornim sodelovanjem oblasti, ki so dosedaj vedno dokazovale potrebo političnega devišstva naše armade. Vsenemci zatrjujejo, da imajo edini pravico določevati, kaj je nemško in kaj je domoljubno. Na čelu vsenemške stranke stojijo možje, ki se vsled vojske niso ničesar trpeli. Ti ljudje se povprašujejo: Ali bi naj bile vse žrtve zaman? Čudno naziranje! Saj žrtve niso bile zamanj, ker se je obranila z njimi Nemčija. Ali se naj kri žrtvuje za kako plemenitejšo svrhu kot za rešitev domovine? Naše ljubezni do domovine si ne da mo vzeti. Naša ljubezen do domovine gre tako daleč, da se nočemo potegovati za Kurlandijo in druga tuja ozemlja, v nevarnosti, da vsled tega izgubimo celo Nemčijo.

Kljub moči, ki jo ima Nemčija, vendar ona ni v stanu celemu svetu narekovati mir. Življenjske potrebe našega naroda obstojijo v čisto drugih rečeh nego v pridobivanju ozemlja. Mi se moremo v bodoče obdržati edinole, če se nam posreči razbiti združitev sovražnikov. Najboljše sredstvo za združenje naših sovražnikov pa bi bilo nemško pridobivanje ozemlja. Možje, katerih premoženjske razmere so se po zavlačevanju vojske tako ugodno razvile, kakor to kažejo dividende, bi se naj sramovali. (Velik vihar). Velika je naša želja po miru, a za ceno razkosanja in nasilstva Nemčije se mir ne sme odkupiti. A jarma, proti kateremu se borimo, tudi drugim narodom nočemo naložiti.

Vojni minister pl. Stein je odgovarjal interpellantu in trdil, da v armadi ni nobene politične agitacije.

Državni tajnik dr. Helfferich je razburjen odgovarjal poslancu Landsbergu in je isto trdil kot minister pl. Stein. Ob koncu je izjavil: Če nimate zaupanja do mož, ki stojijo na čelu vojaške uprave in državnega vodstva (Živahni medklici: Ne, nimamo zaupanja do njih!), potem sploh nima smisla, da še govorim kako besedo pred vami. — Dr. Helfferich je razburjen nehal in zapustil dvorano.

Tudi govornik katoliškega centra poslanec Trimborn se je v ostrih besedah izjavil proti politični agitaciji v armadi. Govornik se zavaruje proti očitaniu, da je mir, kakoršnega je označila večina nemškega državnega zbora, »mir, ki je narekoval glad«. Mi hočemo sporazumni mir in spravo med narodi, kakor je to označil grof Černin v svojem govoru. Mi stojimo na stališču, ki ga je začrtala papeževa nota.

Govornik konservativcev se je izjavil proti mirovni agitaciji; govorniki nacionalnih liberalcev in napredne stranke pa proti vsenemški agitaciji.

V ponedeljek se posvetovanje nadaljuje. Večina baje zahteva, naj kancelar poda izjavo o stališču vlade napram vsenemški agitaciji v armadi. Kancelarjevo stališče je zelo omajano.

Italijanski zrakoplov padel blizu Maribora na tla.

Kakor smo že v petkovi Straži na kratko poročali, so pri Gornjem Dupleku, t. j. na levem bregu Drave, blizu Št. Petra niže Maribora v sredo, dne 3. oktobra našli uničen velik italijanski zrakoplov. O tem smo dobili naslednja poročila:

Zrakoplov je plul proti Mariboru.

V sredo, dne 3. oktobra zjutraj okrog 3. ure je priplul čez Pohorje ogromen laški zrakoplov, takozvan »Caproni«. Pri mesečnem svitu je ogromno zračno ladjo videlo več ljudi. Presenečeni niso vedeli, kaj pomeni ta velikanski zračni ptič. »Caproni« je plul naravnost v smeri proti Mariboru, gotovo z namenom, zbuditi zaspane Mariborčane iz sladkega jutranjega spanja in pozdraviti predvsem železniški most čez Dravo. Nekako med Hočami in Slivnico pa so začele leteti od zračne ladje iskre. Zrakoplov je v naglem ovinku krenil proti vzhodu. Takoj se je videlo, da je ladja nekako v bližini vasi Dogošje polagoma padla na tla. Pozneje se je slišalo gosto pokanje; razpočila se je municija za dve strojni puški, ki sta bili na zrakoplovu.

Na licu mesta.

V sredo zvečer se je nek prebivalec iz šmartinske okolice v čolnu peljal čez Dravo in je pri

tem našel zrakoplov popolnoma sežgan ob robu gozda. Skoro polovica zrakoplova je bila v Dravi. Drevesa v gozdu ob Dravi, kamor je priletel Caproni, so bila popolnoma pomandrana in izravana.

Letalci so srečno odnesli pete.

Ko je došlo poročilo o nezgodi laškega letalca v Maribor, se je takoj podala vojaška komisija na lice mesta. O letalcih ni bilo ne duha, ne sluha. Več ur se je skrbno preiskovalo razvaline zrakoplova, a niso našli ne nobenega živega in tudi ne mrtvega letalca.

Velikost zračne ladje.

Ponesrečena sovražna zračna ladja je bila izredno velika, samo njena širina je znašala 20 metrov. Teža ladje se lahko približno izračuni, če se pomisli, da je bilo samo za odstranjenje enega od treh propelerjev treba 8 mož. Na ladji sta še bila dva težka kotla z bencinom. Na Caproniju sta bila dva sedeža za vodji zrakoplova in tri sedeži za opazovalce. Domneva se, da je bilo na letalu 6—8 oseb.

Kako je Caproni ponesrečil?

Zrakoplov se ni prostovoljno spustil na zemljo, ampak je bil prisiljen. Vode, ki hladi motorne stroje, je vsled dolge vožnje popolnoma zmanjkalo. Strojevje se je vsled tega vnelo in letalci so se morali spustiti na tla. Prišli so nad Dravo in le srečnemu slučaju se imajo Lahi zahvaliti, da se niso v jutranjem mraku kopali v sredini Drave.

Bomb niso našli.

Bomb se na ponesrečenem letalu ni našlo. Domneva se, da so jih letalci zmetali v Dravo, kajti kar tako se Lahi pač niso podali na daljno pot v Maribor. Caproni-letala se rabijo samo za metanje bomb. V gozdu so še našli raztresene razne aparate in instrumente, letalski kožuh in razne drobne reči. Mesto Maribor je torej srečno ušlo bombam, katere je laška zračna ladja namepravala metati na mesto.

* * *

Letalce so že vjeli.

V soboto, dne 6. oktobra so pri Arvežu vjeli 3 letalce, 2 častnika in 1 podčastnika. Odpeljali so jih v Gradec. Hoteli so priti na Koroško in od tam v Italijo. — Novejša poročila pravijo, da se ladja na poletu ni sama vnela, ampak so jo letalci na kraju nesreče sami zažgali.

Na bojiščih.

Na italijanski fronti se razvijajo novi živahni boji in sicer posebno za goro Sv. Gabrijela, na Banjski planoti in pri Tolminu. Na ruskem bojišču Rusi napadajo našo črto pri mestu Seret v Bukovini. Na francoskem bojišču je srditost bitke nekoliko ponehala. Na ostalih bojiščih položaj nespremenjen.

Francija o Černinovem govoru.

»Petit Parisien« izjavlja, da je govor grofa Černina zanimiv le v tem, ker izraža skrajno vojno utrujenost Avstrije. Gre se za to, ako Avstrija po Wilsonovem načelu odobrava pravice narodnosti. Dokler grof Černin o tem molči, se morajo njegove opetovane izjave smatrati kot past.

Politične vesti.

Pogajanja na Dunaju. Dr. Korošec in dr. Laginja sta za jutri, dne 9. oktobra pozvana k ministrskemu predsedniku dr. pl. Seidlerju k važni politični konferenci. Ministrski predsednik se te dni posvetuje še tudi z drugimi politiki.

Poljski klub. Predsedstvo Poljskega kluba je bilo dne 3. t. m. popoldne pri ministrskem predsedniku vitezju Seidler in mu je predložilo poljske zahteve. Pogajanja se bodo dne 10. t. m. nadaljevala. Klub baje vstraja pri vseh svojih gospodarskih in političnih zahtevah.

Umorjeni dragonec. Kakor smo že poročali v »Straži«, je v državnem zboru češki socialist To-

mašek interpeliral ministra za deželno brambo v zadevi dogodka na dunajskem vzhodnem kolodvoru, kjer je nek častnik po kratkem prerekanju z bajonetom zabodel vojaka Mauriča. Častnik, ki je umoril dragonca, se zove Zerty. V »Arbeiterzeitung« poroča nek očividec o dogodku: V ponedeljek ponoči, malo pred odhodom oddelka strojnih pušk 3. dragonskega polka je bil dragonec Josip Maurič po kratkem prerekanju od poročnika Zertyja z bajonetom zaboden. Maurič, ki služi že sedem let, bi imel oditi že četrtič na fronto. Poročnik Zerty je poklical dragonca na stran, ga dvakrat pograbil za prsa ter zaklical: »Moža odvesti! Poročnik je zabodel dragonca s častniškim bajonetom. Zabodljaj je šel pod levo ključnico po strani navzdol in je zadel ravno v srce. Dragonca niso mogli odvesti, ker je bil mrtev. Ko je prišel zdravnik, je klical Zerty: »Kaj delajo železničarji tukaj? Ti klepetajo. To je vojaška zadeva. Naj se odstranijo!« — »Arbeiterzeitung« pripominja: Dogodek ni popolnoma jasen, gotovo pa je, da pred zabodljajem ni napadel ne poročnik dragonca, ne dragonec poročnika, kakor je izpovedal poročnik Zerty, ki trdi, da ga je Maurič s pestjo udaril, na kar je on po predpisih rabil orožje. Poročnik je zahteval od zdravnika dr. Hümerscha, naj konstatira sled udarca; zdravnik pa je izjavil, da ni nobenega sledu udarca.

Davek na premoženje in od prirastka premoženj. V vladnih in parlamentarnih krogih dobiva vedno konkretnejšo obliko nakana, bojna bremena pokriti saj deloma z davkom na večja premoženja, posebno ona, nastala med ali vsled vojske. Nekatero državo so ta davek že upeljale. Pri nas bi bilo mogoče, večji del vojnih bremen (posojil) na tak način odplačati. Finančni minister je v seji finančnega odseka dne 5. t. m. izjavil, da vlada namerava te davke vpeljati šele po vojski. Na predlog poslanca Kurande je odsek sklenil, sestaviti pododsek, ki ima izvesti enketo o tem zelo prepornem vprašanju, ali in kako se ima upeljati ta davek. Od jugoslov. kluba je v pododsek izvoljen posl. Benkovič.

Zborovanje industrijalcev. Dne 28. oktobra bodo na Dunaju zborovali avstrijski industrijalci. Posvetovali se bodo o političnih in gospodarskih vprašanjih, predvsem o vprašanju miru. Kakor znano, so nemški industrijalci vneti zagovorniki in pristaši vsenemškega gibanja proti miru in za zavlačevanje vojske.

Cesar kliče ogrske ministre na račun. Cesar je pozval ogrskega poljedelskega ministra Mezösyja na odgovor, da opraviči napade listov na svojo osebo. Tudi minister notranjih zadev Ugron je pozvan na Dunaj, da zagovarja pred cesarjem svoje postopanje v »Gentry« klubu, kjer se je ob priliki neke slovesne pojedine pri veleindustrijcu Perlesu po nepotrebnem tratilo luč, dasiravno je minister sam izdal prepoved nepotrebne porabe razsvetljave.

Volilna reforma v pruskem deželnem zboru. Priprave za zakonski načrt pruske volilne reforme so že tako daleč napredovale, da se bo predloga za nov volilni red in za spremembo gosposke zbornice koncem meseca oktobra predložila pruskemu deželnemu zboru v razpravo.

Tedenske novice.

Minister vitez Žolger časten občan. Rojstna občina Šentovec-Devina je imenovala ministra viteza dr. J. Žolger svojim častnim občanom.

Dr. Krek — obolel. Zagrebške »Novine« poročajo: »Dr. Krek je iza svoga putovanja u Split dosta opasno obolio, tako da ne može iz kreveta i doći doći u Beč. Dr. Krek trpi već duže vremena radi prenapornoga rada od dosta teške bolesti. Mi se nadamo, da će veliki pobornik za narodnu slobodu naskoro prizdraviti i nastaviti svoj mukotrpn rad.« — »Slovenec« poroča, da je vsaka nevarnost izključena in da bo dr. Krek v dveh do treh tednih — kakor se trdno upa — zopet čil in zdrav. — Velikemu organizatorju slovenskega ljudstva in prijatelju obmejnih Slovencev želimo skorajšnjega okrevanja!

Nov vojni kurat. Č. g. korni vikar v Mariboru, Evgen Lorger, je imenovan za c. kr. vojnega kurata v rezervi.

„Slovinci in njih dušno pastirstvo.“ Znani prijatelj naših slovenskih naseljencev v Nemčiji, ka-

plan Tensundern v Gladbecku, ki se je do cela priučil slovenskemu jeziku in skrbno vodi slovenske organizacije v Porenju, je objavil v listu »Münsterisches Pastoral Blatt«, zvezek 9 in 10, spis: »Die Slovenen und ihre pastorale Behandlung«. V I. poglavju članka opisuje g. Tensundern prav lepo slovensko zgodovino, hvali značaj slovenskega ljudstva, lepoto slovenske zemlje, slovenske pesmi in veličino slovenskih katoliških organizacij. V II. delu svojega spisa se bavi g. Tensundern z dušnim pastirstvom med Slovenci v Nemčiji in tamšnjimi slovenskimi organizacijami. G. pisatelj hvali Slovence kot globokoveren narod, ki živi tudi v tujini zelo čednostno. S tem zanimivim člankom je seznanil g. Tensundern Slovence tudi med nemškimi katoličani, kateri so bili dosedaj o nas zelo malo poučeni.

Mariborsko bogoslovje. V 4. letniku je 10 bogoslovcev, v 3. letniku 7, v 2. letniku je samo eden bogoslovec (drug drugoletnik je na dopustu, tretji drugoletnik pa pri vojaki), v 1. letniku sta dva bogoslovca. Za vsak letnik so posebej predavanja.

Iz politične službe. Namestniška konceptna praktikanta dr. Karel Voglar in dr. Anton Železnikar sta imenovana za namestniške koncipiste.

Izzivanje nemškutarjev. Pri mariborskih prehranjevalnih mestnih uradih se dogaja, da ti zagrizeni uradniki nočejo govoriti slovenski. Zato slovenske stranke kratkoma odpravljajo in jim nočejo nakazati živil. Če pa nemškutarji iz mesta pridejo h kmetom kupovat živil, pa znajo vsi slovenski. Na to nesramno izzivanje je le en odgovor: Proč od nemške birokracije! Slovenci si ne damo več od Nemcev rezati kruha.

Dijaška kuhinja v Mariboru. Občni zbor tega velekoristnega društva je bil dne 24. septembra t. l. Predsednik ravnatelj Henrik Schreiner je pozdravil zborovalce ter se s hvaležnostjo spominjal v minolem šolskem letu umrlih velikih podpornikov Dijaške kuhinje v Mariboru: gg. Frančiška Hirti, župnika v Slivnici, ki je začel prvi pobirati doneske za Dij. kuhinjo pri Mohorjanih ter je nabral vsako leto pri svojih vrlih Slivničanih prav lepe svote, kar so potem tudi drugi gospodje posnemali, potem Jakob Fink, kurata v mariborski kaznilnici in poštne uradnika Alojzija Bahovec v Mariboru. Tajnik profesor dr. Anton Medved poda poročilo o delovanju Dij. kuhinje v šolskem letu 1916/17. Vsak dan je bilo z zadostnim tečnim obedom obdarovanih 22—26 dijakov. Hrano je z veliko vnemo in prijaznostjo oskrbovala gospa restavraterka Stelcer v Narodnem domu, za kar so ji dijaki zelo hvaležni. Dij. kuhinja je na ta način pod težavnimi razmerami in v dobi velike draginje izvrševala svojo nalogo, posvečeno podpora srednješolske mladine, ki je podpore potrebna in vredna. Blagajnik profesor Mat. Pirc je podal poročilo o gmotnem stanju blagajne, ki je vkljub hudim sedanjim časom bilo vendar zelo povoljno. Dohodkov je bilo na darovih 8461 K 23 v, za obede se je plačalo 6512 K 80 v, vsega denarnega prometa je bilo 25 928 K 59 v. Da se je toliko nabralo, je vsega priznanja vredna zasluga naših vrlih, požrtvovalnih podpornikov. Bodi jim izrečena tisočera zahvala in prisrčna prošnja: Bog obilo povrni! Kot posebno veledušni podporniki so nam blagovolili nakloniti večje svote: Posojilnica v Mariboru (1500 K), kakor vedno naša največja podpornica, deželni odbor štajerski (1600 kron za dve leti, 1915 in 16), čč. gg. kurati na fronti, tiskarna sv. Cirila v Mariboru, dr. Fr. Rosina, dr. Rad. Pipuš, kaplan M. Krevh na Remšniku, prav vnet nabiralec pri raznih prilikah, Mohorjani v več župnijah, nekatere primicije z zdatnimi svotami, dr. Flor. Kukovec v Slov. Bistrici, ki je poslal več darov iz sodnijskih poravnjav; ganil nas je dar 20 K, katerega nam je volil rajni črnovojnik Josip Ojnik iz Gornjega grada, umrl v vojaški bolnišnici na Dunaju in volilo 10 K pokojne branjevke v Mariboru Magdalene Harp; profesor Fr. Voglar je nabiral pri privatnikih in premožnejših dijakih. Vsem dobrotnikom se društvo zahvaljuje z veliko hvaležnostjo. Dobro in plemenito delo so storili v podporo naše učeče se mladine, našega upanja za bodočnost, narodnih moči za prihodnost. Bodi vsem dobrotnikom čast in hvala za njih požrtvovalnost! Na občnem zboru in pri prvi odborovi seji se je tudi volil, oziroma konstituiral novi odbor. Voljeni so: predsednikom ravnatelj Henrik Schreiner, tajnikom profesor dr.

Anton Medved, blagajnikom profesor Mat. Pirc, podpredsednikom odv. dr. Franc Rosina, odbornikom odv. dr. Rad. Pipuš, profesor Ivan Vreže in profesor Franc Voglar. Listoma »Straži« in Slov. Gospodarju se zahvaljujemo za objavo darov. — Tudi letos nadaljuje Dij. kuhinja svoje človekoljubno delo. Radi tega se obračamo na vse dosedanje podpornike in prijatelje z nujno prošnjo: Ostanite mi zvesti, podpirajte nas i vnaprej! Draginja je še hujša, pomanjkanje še v vsakem oziru mnogo večje, pri mnogih dijakih siromaštvo uprav neznosljivo. Posebno v prihodnjo zimo se moramo ozirati z veliko skrbjo. Upamo pa, da ljubezen vseh slojev našega občinstva do nadepolne naše mladine ne bo usahnila temveč se sijajno, kakor vselej, kazalo v plemenitem dejanju. Na svidenje torej na polju veledušne požrtvovalnosti v podporo naše srednješolske mladine! Odbor.

Dijaški kuhinji v Mariboru so darovali p. n.: Ivan Spindler, župnik, Sv. Jurij ob P 10 K, dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica, poravnava J. F. 20 K, pri krstu Lamprechta Ivana nabral g. župnik Volčič 70 K, dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Slov. Bistrica, poravnava Jančič-Jug 8 K, Jernej Frangež, župnik pri Sv. Marjeti na Pesnici 20 K, Čížek Josip, dekan, Jarenina 20 K, Čížek Alojzij, divizijski župnik 30 K, Krevh Matko, kaplan na Remšniku, nabral pri g. Lesjaku v Št. Janžu 35 K, dr. Florijan Kukovec, odvetnik, Sl. Bistrica, iz poravnave Pajca-Hržič 10 K, Hranilnica Št. Janž na Dravskem polju 30 K, dedščina Magdalene Harp, branjevke v Mariboru 8 K 96 v. Vsem tem darovalcem srčna hvala!

Razmere delavcev v Trbovljah (slaba preskrba), slabo ravnanje od strani nekaterih paznikov) so predmet interpelacije posl. dr. Benkoviča in tovar., vložene te dni na domobranskega ministra, in intervencije v uradu za prehrano.

Proti zlorabi alkohola. Kranjski deželni šolski svet je izdal dne 21. avg. t. l. odlok, vsled katerega ima šola z vsemi pedagogično-primernimi sredstvi pred kugo alkoholizma mladino obvarovati (ne samo v šolskih letih, marveč za vse njih poznejše življenje). Po srednjih šolah se ima pouk sistematično vršiti v VI. razredu pri somatologiji in se sme učitelj pri tem pouku dalj pomuditi. Pa tudi drugi učitelji, zlasti veroučitelj, naj porabijo razne prilike, ki se jim ponujajo, da o tem govorijo. Na učiteljskih naj zlasti v I. in IV. letniku ori somatološkem in zdravstvenem pouku skušen zdravnik temu vprašanju posvečuje večjo pozornost. Na ljudskih šolah se priporoča to zlasti katehetom; a tudi drugo učiteljstvo naj otroke v tej zadevi poučuje in jim razlaga, jih opozarja in svari. Kot pomožne knjige pri pouku se priporočajo »Učitelj v boju proti alkoholizmu«, »Mali protialkoholni katekizem«, in »Zlata doba«, ki naj si jo nabavijo učiteljske knjižnice. Končno se dovoljuje, da sme učiteljstvo učence, ki se odločijo za abstinenco, tudi vpisati v poseben zapisnik, jih glede njih sklepa nadzirati in navduševati, — z drugo besedo: jih organizirati v okviru šolskih postav. Poroštvo, da topot ne bo ostalo samo pri besedah, pa je dodano na koncu: Ravnateljstva in šolska vodstva imajo koncem vsakega šolskega leta deželnemu šolskemu svetu poročati, vkoliko so se ta navodila in predpisi izvršili. To se pravi: Ta stvar ni več prepuščena prosti volji posameznih učnih moči, marveč v tem oziru se mora kaj storiti.

Odlikovani slovenski štajerci 26. strelskega pešpolka. Odlikovani so bili zaradi svojih hrabrih činov in neustrašenosti proti izdajalskemu Lahu s srebrnimi svetinjami II. razreda desetnik Bogovič Franc, Cirjak Janez, Blaznik Franc, Korez Matija in Zupanič Martin.

Cenzuriranje slovenskih čitank. Slovenski listi so priobčili te dni več vzgledov, kako so v zadnjih časih »cenzurirali« — slovenske čitanke. Klestili so spise, ki so bili leta in leta v šolskih knjigah do sedanje vojne. Zdaj šele so modre birokratične glave zasledile, kako grozna nevarnost za državo je bila v teh spisih. Kot vzroke so navajali baharija, pretirana baharija, velika domišljavost, hujskajoče trditve, pretirano proslavljanje Slovencev (n. pr. v Koseskega znani pesnitvi »Kdo je mar?« ki proslavlja slovenskega — kmeta.), sovražstvo proti Nemcem, pozivi na upornost, zasramovanja, prevzetnost, pretirano samopovelečevanje, proslavljanje Vseslovanstva itd. Imena teh cenzorjev bodo gotovo ovekovečena v zgodovini te vojne. Pomislite le: ves sedanji rod, ki se sedaj tako sijajno bori na frontah, je v šolskih klopah čital tiste

spise in srkal va-se njih strup. . . Hočete-li izdatnejšega dokaza, kako strašno nevarne so bile tiste čitanke! Ali šalo na stran! Junaško zadržanje sinov našega naroda v tej vojni je nevarnost v grozno obsodbo tistih cenzorjev, ki so divjali po nedolžnih čitankah in plodih najprosvetljenejših duhov slovenskega naroda.

Mariborsko mestno gledališče. Piše se nam: Kakor naznanja ravnateljstvo mariboskega nemškega gledališča v nemških listih, so se začele predstave v letošnji seziji dne 5. oktobra. Mariborsko mestno gledališče, ni gledališče najboljšje vrste, ki ne zasluži, da bi se le najmanje o njem razpravljalo. Mi bi tega tudi ne storili, ko nas ne bi naša narodna zavest silila, da napišemo nekaj vrst v opomin vseh nezavednih ali vsaj nepremišljenih Slovencev. Osobje mariborskega nemškega gledališča se rekrutira iz vseh mogočnih varijetejev in kabaretov Avstrije in Nemčije. Da ne more biti vsaj drugovrstno, je jasno. Zato se tudi prav nič ne čudimo repertoarju, ki je pod vsako kritiko. Kaj beremo vedno na gledališčnih oglasih? »Schwank, Operette, Burleske, Komödie, Bunter Abend« itd. Da je to brez vsake etične vrednosti in dramskega užitka, je več kot jasno. Da bi se pa človek razveseljeval nad dekoltriranimi ženskami in opolzkimi govoricami, ni treba, da gre ravno v gledališče denar zapravljat. Imeli smo slovensko gledališče v Narodnem domu; pa predstave so se dostikrat vršile ob mali udeležbi. Zlasti bi želeli, da se naše slovensko dijaštvo vseh zavodov malo bolj zaveda svoje narodnosti. Pričakujemo torej, da bo letos slovenska publika malo bolj zavedna. Odbor Posojilnice pa pozivamo, da stori takoj vse potrebno, da se čimprej otvori tudi mariborsko slovensko gledališče. Če neizogibnemu Siegeju oprostimo oblast igralce vojaške službe, bo vendar Slovincem tudi oprostila dvorano — Spectator.

Ne hranite vojaških predmetov! Naš list je že enkrat opozarjal, da se zakrivi vsak, ki hrani kak predmet vojaške obleke itd, udeležbe tatvine ali poneverjenja. Orožniki večkrat pozvedujejo in vsak pri katerem najdejo kako vojaško reč, je potem od sodnije kaznovan. Tako so pred kratkim bili obsojeni v Mariboru Simon Murko iz Sp. Porčiča na 5 dni zapora, Ana in Marija Murko pa vsaka na 2 meseca ječe. Kdor bi torej imel kaj vojaškega pri hiši, naj odda najbližji orožniški postaji, da se izogne kazni.

Brzjavke so pripuščene od 1. t. m. iz vseh avstrijski krajev v vseh avstrijskih jezikih, ako so adresirane na kakšno avstrijsko brzjavno postajo. To je uspeh ostrega nastopa poslanca Zahradnika v parlamentu, ki je tam povedal, da se sme z Dunaja brzjaviti sicer francosko — ne pa češko.

Za oslepele slovenske vojake. V gostilni Jož. Pečnika na Bizeljskem se je nabralo med domačimi in gosti 33 K za oslepele slovenske vojake. Hvala!

Rekviriranje velikih vojnih dobičkov? Glavni odbor nemškega drž. zbora je sprejel dne 2. okt. predlog katoliškega centruma, katerim se državni kancelar znova in nujno poziva, naj predloži zakonski načrt, po katerem se vojnim oderuhom na korist države odvzamejo veliki vojni dobički. Na ta način bi imel avstrijski finančni minister lepo priliko, priti do izdatnih državnih dohodkov. Ni mu treba izdelovati načrtov za nove davke ljudstva, kratkoma se naj doženejo ogromni dobički vojnih liferantov in industrijalcev, pa bo dobila državna kasa takoj dovolj milijard.

Rekvizicija cinastih piščalk pri cerkvenih orglah. Na Dunaju so se vršila zadnji teden pogajanja glede podaje cinastih piščalk cerkvenih orgel. Vojaška uprava trdovratno vstraja pri oddaji piščalk. Zgovarja se, da so v Nemčiji že davno rekvirirali piščalke in da svinca ni mogoče nikjer drugod dobiti. Oddati se morajo izključno samo vse prospektne piščalke, notranje: miksture, solopiščalke in druge ostanje nedotaknjene, tako da bo orglanje sicer omejeno, a se še bo tudi po rekviziciji dalo ohraniti. Od rekvizicije so izvzete samo orgle, ki se rabijo pri šolskem poduku, ali katere se priznajo kot zgodovinska vrednost. Piščalke bodo odzemale orglarski mojstri, ki imajo strogo naročilo, da morajo paziti, da ostalih delov orgel ne poškodujejo. Za kilogram cina bo vojaška

uprava plačevala 9 do 11 K. Tudi na Ogrskem bodo rekvirirali piščalke od orgel. — Za ocenjevanje zgodovinske in umetniške vrednosti je za lavantinsko škofijo določen č. g. stolni kapelnik Jos. Trafenik.

Naše strojne puške strah — polentarjev. Po strašnem porazu, katerega je polentar doživel v deseti soški ofenzivi, smo imeli nekaj časa precej mir. Po vsakdnevem večkratnem obisku zrakovplovov smo pa vedli, da se zopet pripravlja huda nevihta nad nami; nismo se motili. Ravno na cesarjev rojstni dan popoldan je že prav močno zagromelo, kar je bilo samo predznamenje. Dne 18. avgusta zjutraj ob 6. uri je pa začel polentar iz vseh kalibrov bruhati ogenj na naše postojanke, prav posebno na piko pa je vzel naša podzemeljska stanovanja, kaverne imenovana. Posebno so delovali metači težkih min. Ta peklenski ogenj je trajal celi dan in sicer tako močno, da je vsled oblakov dima solnce zatemnelo in smo imeli senco celi dan. Na 19. zjutraj, ko je polentar mislil, da so postojanke dovolj razdejane in gotovo vsi avstrijski vojaki zasuti, je začela napadati sovražna pehota, katera je porabila noč in se nam približala do žične ograje. Takrat pa skočimo mi iz svojih skrivališč s strojnimi puškami, katere so začele kositi med sovražniki, kakor kosce travo. Tako smo se borili dve uri in ostali smo mi zmagovalci. Toda to še ni bilo dovolj! Po krajši ali daljši topniški predpripravi nas je napadel vsak dan naprej, pa vselej smo mu zadali s strojnimi puškami strašne izgube. Celo bojišče je bilo pokrito s sovražnimi mrličji. Takrat smo zopet pokazali slovenski fantje, da ne maramo polentarjev, ampak da hočemo ostati tudi zanaprej zvesti našemu cesarju in samostojni slovenski narod pod habsburško vladarsko hišo. Daj Bog, da nam kmalu napoči doba miru, da bomo našo zvestobo lahko pokazali tudi v domovini. Domovinske pozdrave vsem v domovini pošiljamo fantje od 1. gorskega pešpolka, 1. stotnije strojnih pušk: Jak. Felicijan, poddesetnik Vurberg; Podgornik Vinc. poddesetnik Goriško; Janez Beznik, Poh. Bistrica; Franc Lesjak, Sv. Marjeta, Maribor; Vincenc Černelc, Brežice in Anton Pulc iz Goriške.

Koledar za slovenske vojake za leto 1918. Ta priljubljeni vojaški koledar je zopet izšel. Malo pač je vojakov, ki bi ne bili še imeli dozdej vojaškega koledarja in na tisoče si ga je naročilo že za leto 1918. Zdaj torej lahko imajo naši vrli vojaki zopet svojega zvestega spremljevalca. V koledarju najdejo naši vojaki mičen spis o cesarju Karolu I. in cesarici Ziti. Čisto nove določbe o državnih podporah za svoje vpoklicanih, razpravo o pokojninah in vzgojninah vdov in sirot, o pokojninah invalidov itd. Poleg tega se v koledarju najdejo tudi natančni predpisi, kako je treba postopati beguncem, da dobijo begunsko podporo. Ob koncu ima koledar kratek verski poduk za vojake in pa molitvenik, obsegajoč najpotrebnejše molitve za krščanskega vojaka. Poleg tega ima koledar 80 strani praznega papirja za pisanje in svinčnik. Vojaki, sežite po novem koledarju in naročite si ga. Domači kupite možem in sinovom ta potrební koledar in pošljite jim ga na bojišče! Vkljub temu, da se je v zadnjem letu skoraj vse podražilo za več kakor 100%, stane koledar za slovenske vojake s poštnino vred samo K 1:30. Naroča se samo v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Gospodarske novice.

Promet s krompirjem z nahrbtniki. Urad za ljudsko prehrano je izdal prepoved, da je prenašanje krompirja v nahrbtnikih prepovedano, dokler vlada ne bo dobila 30 milijonov meterskih stotov krompirja, ki se ga rabi za vojaške in civilne potrebe.

Cena živini na Dunaju. Dočim pri nas tiščijo razne odredbe in živinski komisijonarji ceno živini vedno navzdol, imajo na Dunaju še vedno neprimerno visoke živinske cene. Tako so n. pr. plačevali dne 1. oktobra na dunajskem semnju vole po 4 K 20 v in najslabšo živino (drobnico), ki se plačuje pri nas po 2 K, po 3 K do 3 K 30 v. V Budimpešti je cena za pitane vole celo do 5 K brez odbitka. Kje je naše poljedelsko ministrstvo, da bolj ne brani interese avstrijskih živinorejcev?

Promet z vinom in sadnim moštom prost. Namestnija nam naznanja, da je nakupovanje in prodaja vinskega in sadnega mošta na Štajerskem po-

polnoma prosta. Gostilničarjem in drugim, ki prodajajo ali nakupujejo vino in sadjevec, ni treba imeti nikakih nakupovalnih izkaznic. — Poroča se nam, da je železniška prometna uprava za sedaj prepovedala prevažanje vinskega in sadnega mošta. Čudno, da železnica tako nastopa proti kmetiskim pridelkom, dočim lahko industrija prosto da prevažati svoje izdelke.

Oddaja sena. Kmet iz mariborske okolice mora oddati kaznilnici v Mariboru 10 stotov sena, dasi ga ima za svojo neobhodno potrebno živino premalo. S tem se je okrajno glavarstvo postavilo na stališče, da je živina v kaznilnici, ki nima obdelovati njiv, bolj potrebna, kakor kmetova živina, ki jo rabi za vožnjo in obdelovanje polja. Ni dovolj, da so meščani utihotapili v mesto mnogo sena, sedaj bi še naj kmet krmil živino v mestih, svojo pa bo moral radi pomanjkanja sena odprodati.

Nabiranje klasja — kaznjivo? Begunka Julijana Ž. v Cirkovcah je sicer dobivala karte za kruh in moko, kruha pa ni dobila nikoli in tudi moke včasih po več mesecev nič, kvečjemu po 1 kg na mesec. Ker ji je mož v vojski padel in ima malega otroka, je živela v velikem pomanjkanju. Zato je meseca julija z dovoljenjem gospodarjev pridno nabirala klasje, ki je ostalo raztreseno po polju in je dala na ta način nabrano zrnje v mlin, vsega skupaj 15 kg. To se je pa zvedelo, okrajno glavarstvo v Ptujju ji je moko zaplenilo in jo naznanilo okrajnemu sodišču v Ptujju. Tam je bila oproščena z ozirom na veliko pomanjkanje, v katerem je z otrokom živela, obsojena pa je bila od okrožnega sodišča v Mariboru na 24 ur zavora s trdim ležiščem, češ da je storila kaznjivo dejanje s tem, da je nabirala na polju klasje, ki je baje zaseženo v korist državi! Za to, da je hotela rešiti raztreseno klasje na polju, bo sedela 24 ur v zaporu. Če bi klasje ostalo na polju in šlo v izgubo, pa bi ne bil nikdo kaznovan. Tako se razlagajo postave v velikem in težkem času, v katerem živimo!

Najvišje cene za konjsko meso. Za Gornje- in Nižje Avstrijsko so določene za konjsko meso sledeče najvišje cene: 1 kilogram prednji deli brez privage 4 K 50, zadnji deli s privago 5 K 60 v kilogram, konjsko meso za pečenko brez kosti 6 K 50 v, klobase od 4 K 50 v do 5 K in konjska mast 7 K kilogram. Določitev najvišjih cen za konjsko meso na Gornje- in Nižje Avstrijskem je bila vsled tega potrebna, ker je v zadnjem času stal kilogram konjskega mesa že 8—9 K. Baje bodo tudi za Štajersko v kratkem določene najvišje cene za konjsko meso.

50 vagonov špeha se je pokvarilo v budimpeštanskih skladiščih. Špeh je bil slabo spravljen tako, da je postal nevziten in se ga je moralo uporabiti za milo in kolomaz. Špeh je bil določen za — Avstrijo. Tako skrbijo Ogrji za sodržavljanje-Avstrije. Proti krivcem je naperjena stroga preiskava.

Cene za koruzo na Ogrskem. Ogrska vlada je določila za koruzo letošnjega pridelka sledeče najvišje cene in sicer za 100 kilogramov: Za navadno koruzo v mesecih september in oktober 42 K 50 v., za ostale mesese pa 50 vinarjev na mesec več, za koruzo boljše kakovosti in za činkvantin za meseca september in oktober 45 K 50 v in potem 50 vinarjev za vsak mesec več.

Varstvo krav-mlekaric. Poljedelsko ministrstvo je odredilo, da se je pri oddaji živine ozirati posebno na to, da se mlečne krave ne bodo jemale za klavne namene. Ravnotako komisijonarji ne smejo zahtevati vprežne živine, ako se le more na drug način dobavi zadostiti z oddajo mlade živine in takih krav, ki zaradi starosti ali kakih napak ne dajo dovolj mleka. Lansko leto so se kmetje v več krajih pritoževali nad nasilnostjo nekaterih komisijonarjev, ki so s svojo brezobzirnostjo napravili kmetijstvu precej škode. Komisijonarji se torej naj ravnajo po predpisih in odredbah ministrstva, ker se bo letos vsak posamezni slučaj nasilnosti in samolastnega protizakonitega zahtevanja naznanil oblasti.

Promet s tropinami. Naredba urada za ljudsko prehrano pooblašča politične deželne oblasti, da uredijo promet z inozemskimi vinskimi tropinami. Pri tem velja kot temeljno načelo za te oblasti, da je lastnik vinskih tropin upravičen te porabiti kot krmo v lastnem gospodarstvu, da smejo tudi žganjarne prekuhane tropine pokrmiti v lastnem obratu in da smejo podjetja, ki predelujejo droz-

govino v mošt in vino, tropine na podlagi obstoječih pogodb dati nazaj prodajalcu drozgovine. Sicer se pa morajo tropine prodajati le deželnemu mestu za krmila.

Semena krmske in sladkorne pese iz inozemstva. Po uradu za ljudsko prehrano pooblaščená preskrbovalnica za zelenjavo in sadje (Gemüse und Obstversorgungsstelle), Dunaj I., Plankengasse 4, sprejema naročila na seme krmske in sladkorne pese iz inozemstva, posebno iz Nemčije. Kmetovalci in trgovine s semeni, ki žele naročiti ta semena, naj naznanijo množine, ki jih potrebujejo kakor tudi naslov dobavitelja (pridelovalca) in razpošiljalca do 15. oktobra 1917 na gori navedeni naslov zelenjadne in sadne preskrbovalnice. Kjer so pogodbe že sklenjene, naj se naznani tudi cena. Za ta naročila se posebne tiskovine ne bodo izdajale; vendar se prosi, naj se naročata krmska in sladkorna pesa ločeno. Ker se morajo začeti pogajanja z inozemskimi državami pravočasno, se na zakasnela naznanila ne bo mogoče ozirati.

Pomnožitev krompirja s semenom. V zadnji seji občinskega gospodarskega sveta v Gradcu se je predlagalo, da bi se prizadeti krogi opozorili na pomnožitev krompirja s semenom. Proti temu izjavlja deželna kmetijska šola v Grottenhofu sledeče: Množitev krompirja s semenom je pač mogoča, toda za navadne vporabne namene nikakor gospodarska. Je krompirjevih vrst, ki sploh ne cvetejo in ne tvorijo semena. Večina vrst dobi le malo jagod, v katerih je po več stotin semena. Cele jagode zasajati je nepravilno, ker bi zrastle preveč rastlin na enem mestu. Dobava semena iz jagod je zamudno delo. Jagode morajo najprej zveneti, potem se zdrobijo, posušijo in poslednjič se izbere seme. Kdor to seme spomladi poseje, dobi v jeseni le malo, kakor lešniki in orehi drobnega krompirja. Vrtnarsko pridelovanje s porabo semena je pač mogoče in imamo o tem dosti izkušenj, ker se uporablja ta način pomnožitve za vzgojilne namene. Krompirjevo seme se poseje februarja v gnojne grede, sadike se dvakrat v gredi presadijo, in potem posadijo na prosto. Na ta način se pač dobijo v istem letu dobri pridelki. Opozoriti pa se mora, da večji del sadik vsahne. Svariti moramo, da bi se vporabljal ta način pomnožitve v velikem.

Razne novice.

30.000 duhovnikov v italijanski armadi. List »Giornale d'Italia« poroča, da je novo imegovani škof v mestu Tivoli na Italijanskem Luisi Scarano izdal pastirski list, v katerem pravi, da se sedaj nahaja 30.000 katoliških duhovnikov v italijanski armadi, deloma kot častniki, vojaki ali v sanitetni službi in le kakih 10.000 italijanskih katoliških duhovnikov opravlja duhovniško vojaško službo v raznih vojaških bolnišnicah v zaledju in na fronti.

Medved ga je usmrtil. V zverinjaku v Draždanih se je približal 17-letni dijak Franc Bud zvernjaku, v katerem se je nahajal medved. Djake je gladil nekega psa, kar pa medvedu očitno ni ugajalo, kajti kosmatinec se je postavil na zadnji nogi ter je tulec udaril s tacco po dijaku, ga pobil na tla in grozno razmesaril.

Kaj je zakonski stan? Je vrt, na katerem predstavljajo koprive vrtnice; je orehovo drevo, na katerem rastejo bridkosti; je peč, v kateri se z bičem kuri; je bolnica za vladoželjo in ljubosumnost; je nebesni obok, na katerem ni videti zvezde; je spreved, koder gre križ spredaj in zdej; je hišna kapelica polna križev itd.

Dopisi.

Maribor. [Poroča nam se, da se uradnik s črnimi brkami, ki pri drugi blagajni na južnem kolodvoru tako čudno postopa proti slovenskemu potujočemu občinstvu, piše Massowitz. Prosimo zanesljivih podatkov o njegovih vsakdanjih nastopih.

Trbovlje. Dekliška zveza priredi skupno z Orlom v nedeljo, dne 14. oktobra 1917 v prostorih Društvenega Doma ob 3. uri pop. predstavo s sledečim sporedom: 1. Svojejavna Minka, igra v štirih dejanjih; 2. prosta zabava, tamburanje, šaljiva pošta itd. V odmorih tamburanje. Vstopnina: part. I. vrste 1.40 K; II. vrste in na galeriji 1.20 K; stojšče 60 v. Čisti dobiček je namenjen Rdečemu križu. Vabimo k obilni udeležbi.

Lovski pes

istrske pasme, belorjav se je izgubil ali je pa bil odpeljan. Kdor o tem kaj ve, naj poroča proti dobri nagradi občinskemu uradu v Rušah. 821